

Ο Μητροπολίτης Μαρωνείας Ανθιμος Σαρρίδης (1870-1938)

Ο βίος και το εκκλησιαστικό - εθναρχικό έργο του

Ο αείμνηστος Μητροπολίτης Μαρωνείας και Θάσου Ανθιμος, Γεώργιος Σαρρίδης κατά κόσμον, εγεννήθη το έτος 1870 στην περιοχή των Υψωμαθειών της Κωνσταντινουπόλεως και στα εκεί λειτουργούντα τότε ελληνικά εκπαιδευτήρια εδιδάχθη τα πρώτα γράμματα.

Έχοντας ο Μητροπολίτης Ανθιμος από μικρή ηλικία την εσωτερική κλίση για την ιερωσύνη, εισήχθη το έτος 1885 στην λειτουργούσα τότε εν Γαλατά της Κωνσταντινουπόλεως κεντρική ιερατική σχολή, την οποία είχε ιδρύσει κατά την πρώτη Πατριαρχία (1878 – 1884) του ο αείμνηστος Μέγας οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ' ο μεγαλοπρεπής. Ο νεαρώτατος τότε σπουδαστής Γεώργιος, ήταν μόλις 15 ετών, από την πρώτη στιγμή που εισήχθη στην ιερατική σχολή του Γαλατά επεδόθη με μοναδικό ζήλο στην μελέτη της ιεράς επιστήμης και ηγάπησε τα επιστημονικά θεολογικά συγγράμματα, δεικνύοντας από τότε την έφεσή του στο «επιστημονικώς συγγράφειν». Καίτοι βέβαια ο ίδιος ακολούθησε το πρακτικό στάδιο της ποιμαντικής δράσεως ως ιεράρχης της Εκκλησίας, δεν παραμέλησε ωστόσο κατά την μακράν αρχιερατικήν του θητεία να ασχοληθεί και να συγγράφει τέτοιου είδους επιστημονικές θεολογικές μελέτες. Ο Ανθιμος εφοίτησε στην ως άνω ιερατική σχολή μέχρι και το έτος 1888, οπότε και επαύθη οριστικώς η λειτουργία της σχολής λόγω ελλείψεως οικονομικών πόρων.

Στην συνέχεια ο Ανθιμος έτυχε της πνευματικής προστασίας του μεγάλου εκείνου ιεράρχου του πατριαρχείου, του Μητροπολίτου Αμασειάς Ανθίμου Αλεξούδη, εισήχθη στην ιερά θεολογική σχολή της Χάλκης και χειροτονηθείς διάκονος έλαβε ένεκα σεβασμού και τιμής το όνομα του προστάτου και γέροντός του Μητροπολίτου Αμασειάς Ανθίμου. Όπως στην ιερατική σχολή έτσι και κατά την διάρκεια της επί εννέα έτη φοιτήσεώς του στην Θεολογική σχολή ο νεαρός διάκονος Ανθιμος διεκρίθη για την επιμέλεια, τις υψηλές επιδόσεις, την σοβαρότητα και το ήθος του. Το 1896 ο Ανθιμος απεφοίτησε από την Θεολογική Σχολή, αφού προηγουμένως υπέβαλε προς κρίση αινέσιμη διατριβή με τίτλο: «ότι ο κύριος ημών αληθώς ανέστη».

Ο Μητροπολίτης Αμασειάς Ανθιμος, στη συνέχεια προσέλαβε τον Ανθιμο ως αρχιδιάκονό του και μετά από μικρό χρονικό διάστημα τον χειροτόνησε πρεσβύτερο και αφού του έδωσε το οφίκιον του αρχιμανδρίτου, τον διόρισε πρωτοσύγκελό του στην μητρόπολη Αμασειάς.

Στην θέση αυτή ο Άνθιμος παρέμεινε επί μια τριετία (1896-1899) κατά την οποία επέδειξε ιδιαίτερο ποιμαντικό και φιλανθρωπικό έργο, παράλληλα δε εφάνερωσε στην πράξη και τις μεγάλες διοικητικές ικανότητές του στο στίβο της ποιμαντικής δράσεως και προσφοράς. Απόδειξη των παραπάνω υπήρξε το γεγονός ότι τόση ήταν η ικανοποίηση του Αμασειάς Ανθίμου για το έργο και τις ικανότητες του πρωτοσυγκέλου και πνευματικού του αναστήματος, ώστε ο ίδιος έλαβε την πρωτοβουλία και πρότεινε τον Άνθιμο στην Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου ως υποψήφιο για την εκλογή του ως βοηθού επισκόπου σε κάποια από τις μητροπόλεις του πατριαρχικού θρόνου της Κωνσταντινουπόλεως. Η Ιερά Σύνοδος του Πατριαρχείου εξετίμησε όντως την προσφορά και τις ποιμαντικές ικανότητες του Ανθίμου και τον εξέλεξε, αν και ήταν μόλις 29 ετών, βοηθό επίσκοπο του Μητροπολίτου Αδριανουπόλεως Κυρίλλου, υπό τον τίτλο Ροδοστόλου και με έδρα την πόλη των Σαράντα Εκκλησιών της Ανατολικής Θράκης.

Από επίσκοπος Ροδοστόλου Μητροπολίτης Μογλενών και στη συνέχεια Μητροπολίτης Βιζύης

Ο Ανθιμος ως βοηθός επίσκοπος Ροδοστόλου εποίμανε την επαρχία του επί μια πενταετία, μέχρι και τον Μάρτιο του 1904 και διακρίθηκε αμέσως για το ποιμαντικό, φιλανθρωπικό και εν γένει εκκλησιαστικό και εθνικό έργο του. Το Πατριαρχείο εξετίμησε το έργο του και τον προεβίβασε εκλέγοντάς τον το 1904 Μητροπολίτη Μογλενών (Φλωρίνης) στην πολύπαθη τότε Μακεδονία. Ο Ανθιμος Σταρρίδης κατά την τετραετή (1904-1908) ποιμαντορία του στην μητρόπολη Μογλενών επέδειξε μοναδική ποιμαντική – εκκλησιαστική, κυρίως όμως εθναρχική δράση εναντίον της προπαγανδιστικής και εθνοφυλετικής (εθνικιστικής) δράσεως των εξαρχικών – σχισματικών Βουλγάρων και των εθνικιστικών Ρουμάνων σε βάρος των σλαβόφωνων και βλαχόφωνων με ελληνική όμως εθνική συνείδηση εντοπίων πληθυσμών της περιοχής, τους οποίους προσπαθούσαν ν' αποσπάσουν άλλοτε βίαια και άλλοτε με δελεαστικά – οικονομικής φύσεως μέσα από τους κόλπους του Οικουμενικού Πατριαρχείου και να τους υποτάξουν στις αντικανονικές και σχισματικές “εθνικές” εκκλησίες τους. Επειδή όμως η εθναρχική δράση του Ανθίμου ενόχλησε προφανώς την Υψηλή Πύλη και τις εκεί πολιτικές οθωμανικές αρχές, το Οικουμενικό Πατριαρχείο αναγκάστηκε και τον μετέθεσε τον Φεβρουάριο του 1908 στην μητρόπολη Βιζύης και Μηδείας, στην Ανατολική Θράκη.

Ως Μητροπολίτης Βιζύης ο Ανθιμος εργάστηκε επί μια δεκαπενταετία (1908-1922) με θερμό θρησκευτικό και εθνικό ζήλο, κυρίως μάλιστα κατά την περίοδο των Βαλκανικών Πολέμων, όταν τότε το ποίμνιό του εδέχετο την βαρβαρότητα τόσο των εξαρχικών Βουλγάρων, όσο και των εθνικιστικών νεοτούρκων ή νεοθωμανών. Τα ίδια όμως προβλήματα εκλήθη ν' αντιμετωπίσει, υπερασπιζόμενος το ποίμνιό του, και κατά την περίοδο

του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Έτσι, την κρίσιμη εκείνη περίοδο, όπως ανέφερε στον επικήδειο λόγο του ο μακαριστός αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσόστομος Παπαδόπουλος (1923-1938), «Ο Ανθιμος ανεδείχθη άξιος διδάσκαλος και χειραγωγός του πολυπαθούς ποιμνίου του...». Ως ποιμενάρχης και αρχιερέυς ο Ανθιμος εκήρυττε τον θείο λόγο σε όλες τις κοινότητες της επαρχίας του και εμψύχωνε το ποίμνιό του. Καθ' εκάστην ημέραν πραγματοποιούσε έργα φιλανθρωπίας και οικονομικής ενισχύσεως του πενομένου και ταλαιπωρημένου ποιμνίου του. Ιδιαίτερα επίσης εμερίμνησε και για την βελτίωση της παρεχομένης τότε εκπαιδεύσεως στα ελληνικά σχολεία, αλλά και για την κατασκευή νέων εκπαιδευτηρίων. Παράλληλα δε μετείχε και είχε λόγο σεβαστό για όλα τα γενικά εκκλησιαστικά ζητήματα που απασχολούσαν την περίοδο εκείνη την Μητέρα Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως.

Το 1911 ο Ανθιμος εκλήθη για πρώτη φορά συνοδικός, πατριαρχεύοντας για δεύτερη φορά (1901-1912) του Ιωακείμ Γ' του μεγαλοπρεπούς και διορίσθηκε από την Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου μέλος του Εθνικού – Μικτού Συμβουλίου και πρόεδρος του Ζαπτείου Παρθεναγωγείου. Η θητεία του ως συνοδικού Μητροπολίτου έληξε το 1912, επειδή όμως ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ ο Γ' εκτιμούσε βαθύτατα τον Μητροπολίτη Άνθιμο, παρέτεινε αριστείνδην την συμμετοχή του ως συνοδικού μέλους της Ιεράς Συνόδου του Πατριαρχείου και του ανέθεσε μια ιδιαίτερα σημαντική και εμπιστευτική αποστολή εκκλησιαστικής φύσεως στο Πατριαρχείο των Ιεροσολύμων, την οποία έφερε σε πέρας με επιτυχία και υπέβαλε στον ίδιο τον πατριάρχη Ιωακείμ και στην Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου μακροσκελή και λεπτομερή έκθεση που αφορούσε τα πεπραγμένα του κατά την διάρκεια της εκκλησιαστικής αποστολής του.

Το 1914, ύστερα από την λήξη της συνοδικής του θητείας στην Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου, επέστρεψε στην επαρχία του, αλλά ευρεθείς στη δίνη του Α' παγκοσμίου πολέμου και εξαιτίας της ισχυρής και σθεναρής εκκλησιαστικής και εθνικής δράσεώς του, εξεδιόχθη βιαίως υπό των νεοτούρκων από την επαρχία του και από το 1917 διέμενε στην Κωνσταντινούπολη. Έφερε βέβαια τον τίτλο του μητροπολίτου Βιζύης, αλλά ευρίσκετο μακράν του ποιμνίου του. Ωστόσο η Μεγάλη Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως αξιοποίησε δεόντως τον ικανότατο ιεράρχη της και του ανέθεσε διάφορες υπηρεσίες και αποστολές, κυρίως όμως του ανέθεσε την φροντίδα και μέριμνα για την κάλυψη των πολλαπλών αναγκών και ιδία της διατροφής και του ρουχισμού των εκ του πολέμου πασχόντων χριστιανικών πληθυσμών. Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις μετέβη ο Άνθιμος κατ' εντολή του πατριαρχείου στην Θεσσαλονίκη και την Αθήνα για την προώθηση της επιλύσεως από την ελληνική Πολιτεία των καίριων για την επιβίωση των Ελλήνων προσφύγων οικονομικών ζητημάτων και αναγκών. Ο ίδιος επί σειρά ετών υπήρξε και πρόεδρος της επιτροπείας ελεών (επιτροπή φιλανθρωπίας του Πατριαρχείου) και εμερίμνησε για το

φιλανθρωπικό έργο της Εκκλησίας στα όρια της δικαιοδοσίας της Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως.

Η στάση του στην εκλογή του Πατριάρχου Μελετίου Δ΄ Μεταξάκη

Όταν το 1918 αναγκάστηκε και παραιτήθηκε ο Οικουμενικός Πατριάρχης Γερμανός ο Ε΄ (1913-1918), τοποτηρητής του οικουμενικού πατριαρχικού θρόνου εξελέγη ο Μητροπολίτης Προύσης Δωρόθεος, ο οποίος και εκάλεσε τον Μητροπολίτη Βιζύης Άνθιμο ως συνοδικό μέλος της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Πατριαρχείου. Παράλληλα ο Μητροπολίτης Άνθιμος διορίστηκε αρχιερατικό μέλος του Εθνικού - Μικτού Συμβουλίου, πρόεδρος της Εφορείας της Μεγάλης του Γένους Σχολής και του Ζαπτείου Παρθενογωγείου. Πάντως το Νοέμβριο του 1921 ο Άνθιμος μαζί με άλλους έξι αρχιερείς της Ιεράς Συνόδου αντιτάχθηκαν και αντέδρασαν στην ακολουθούμενη διαδικασία της εκλογής νέου πατριάρχου και απείχαν πάσης προεκλογικής πράξεως. Παρόλες όμως τις αντιδράσεις τους, η Ιερά Σύνοδος όρισε ως τελική και οριστική ημερομηνία για την εκλογή του νέου πατριάρχου, την 25η Νοεμβρίου 1921, συγχρόνως αντικατέστησε τους 7 συνοδικούς αρχιερείς και εν τέλει η εκλογική συνέλευση εξέλεξε νέο Οικουμενικό Πατριάρχη τον Μελέτιο Δ΄ Μεταξάκη (1921-1923).

Η εκλογή όμως του νέου Οικουμενικού Πατριάρχου εθεωρήθη από τον Άνθιμο και τους λοιπούς έξι μητροπολίτες ως αντικανονική και συνετάχθη ένα κείμενο διαμαρτυρίας των 7 συνοδικών παυθέντων μητροπολιτών προς την Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου. Το κείμενο έφερε και την υπογραφή του Βιζύης Ανθίμου Σαρρίδη, είχε δε τον εξής τίτλο: “Εκθεσις της κανονικής πλειονοψηφίας της εν Κωνσταντινουπόλει Α. Ι. Συνόδου. Περί των λαβόντων χώραν προ και κατά την 25η Νοεμβρίου 1921”.

Η αντίδραση όμως του Μητροπολίτη Ανθίμου και των υπολοίπων έξι αρχιερέων δεν περιορίστηκε στην ως άνω έγγραφη διαμαρτυρία, αφού κατά την 12η Νοεμβρίου του 1921 ο Μητροπολίτης Άνθιμος μαζί με άλλους 37 μητροπολίτες συνήλθαν σε αρχιερατική συνέλευση στην Θεσσαλονίκη για να αποφασίσουν την στάση που έπρεπε να κρατήσουν και τον τρόπο της αντιδράσεώς τους στην αντικανονική, όπως πίστευαν, εκλογή του Μελετίου Μεταξάκη, τον οποίο τελικώς απεφάσισαν να μην αναγνωρίσουν ως κανονικώς εκλεγέντα Πατριάρχη. Τελικώς όμως ο Πατριάρχης Μελέτιος επεκράτησε και ουδέν μέτρον ελήφθη κατ’ αυτού από τους αντιφρονούντες μητροπολίτες. Προς στιγμήν βέβαια η αντίδραση του Μητροπολίτου Ανθίμου και των υπολοίπων έξι αρχιερέων διατηρήθηκε, αφού οι ίδιοι μετέβησαν μετά την συνέλευση της Θεσσαλονίκης στην Κωνσταντινούπολη, όπου παρά τις συνεχείς προσπάθειές τους να συναντηθούν με την Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου και να θέσουν επί τάπητος το ζήτημα της αντικανονικής, κατά την κρίση τους, εκλογής του Πατριάρχου Μελετίου, δεν έγιναν δεκτοί τόσο από τον τοποτηρητή του

πατριαρχικού θρόνου Μητροπολίτη Καισαρείας Νικόλαο, όσο και από τους Συνοδικούς αρχιερείς του Πατριαρχείου.

Το πατριαρχείο εξήτησε στην συνέχεια την απέλασή τους από την Κωνσταντινούπολη επειδή, σύμφωνα και με την άποψη των συνοδικών αρχιερέων, δρούσαν εναντίον του πατριάρχου. Αυτό δεν συνέβη και οι επτά αρχιερείς περιορίστηκαν τότε να εκφράσουν με μια επιστολή τους προς την Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου, την αντίδρασή τους στην αντικανονική εκλογή του Μελετίου.

Η συμβολή του στην τροποποίηση του Γρηγοριανού Ημερολογίου

Ύστερα όμως και από την επίσημη ενθρόνιση του Πατριάρχου Μελετίου, οι σχέσεις του Μητροπολίτη Ανθίμου μαζί του βελτιώθηκαν. Τούτο ευκόλως μπορεί να το διαπιστώσει κάποιος εάν λάβει υπόψιν του το γεγονός ότι ο πατριάρχης Μελέτιος διατήρησε τον Άνθιμο στην θέση του υπευθύνου μελετητού της τροποποίησης του Ημερολογίου, στην οποία (θέση) είχε διορισθεί ήδη από το έτος 1920. Είναι πάντως, εν προκειμένω, αναμφισβήτητο γεγονός ότι ο Μητροπολίτης Μαρωνείας Ανθιμος υπήρξε ο κύριος και μόνος μελετητής της τροποποίησης του Γρηγοριανού Ημερολογίου και ο βασικός εισηγητής της εκθέσεως των εκκλησιαστικών του προτάσεων επ' αυτού, οι οποίες μάλιστα απετέλεσαν την περίοδο εκείνη την επίσημη εκκλησιαστική θέση του Οικουμενικού Πατριαρχείου σχετικώς με το τροποποιημένο Γρηγοριανό και ήδη Ιουλιανό Ημερολόγιο. Ο Μητροπολίτης Άνθιμος, ο οποίος υπήρξε ο πρόεδρος της ειδικής συνοδικής επιτροπής, κατέθεσε στην Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου την έκθεσή του, την 1η Σεπτεμβρίου του 1920 και επ' αυτής της γενικής εισηγήσεώς του μετά την πάροδο δύο ετών (1922) εδημοσίευσε ο ίδιος και ειδική επιστημονική πραγματεία με τίτλο: “Το ημερολογιακόν ζήτημα”.

Την ίδια χρονική περίοδο (1920-1922) ο Μητροπολίτης Άνθιμος ηγείτο μιας σπουδαίας και σημαντικής αναμορφωτικής κινήσεως στην ευρύτερη δικαιοδοσία της αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως, όπου μαζί με τον Π. Κομνηνό, τον Α. Αντωνιάδη και άλλους καθηγητές της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, εξέδιδαν το ειδικό περιοδικό “Αναγέννησις”, στο οποίο εδημοσιεύοντο οι ιδέες του Μητροπολίτη Ανθίμου και των υπολοίπων επιστημόνων σχετικώς με την ανόρθωση σε όλα τα επίπεδα της εκκλησιαστικής και κοινωνικής ζωής των χριστιανών. Σχετικά άρθρα των ως άνω αναφερομένων εδημοσιεύοντο στο επίσημο περιοδικό του Πατριαρχείου “Εκκλησιαστική Αλήθεια”, αλλά και στον ημερήσιο Τύπο της Κωνσταντινουπόλεως.

Μετάθεση στην Ιερά Μητρόπολη Μαρωνείας και Θάσου

Το Νοέμβριο του 1922, η Ιερά Σύνοδος του Πατριαρχείου μετέθεσε τον Μητροπολίτη Άνθιμο στην Ιερά Μητρόπολη Μαρωνείας και Θάσου (1922-1938). Επειδή δε η νέα εκκλησιαστική του επαρχία ανήκε στην ελεύθερη ελληνική επικράτεια, ο Μητροπολίτης Άνθιμος και πάλι είχε τον πρώτο λόγο σχετικά με το ημερολογιακό ζήτημα που είχε ανακύψει και στην Ελλάδα, ύστερα και από την επίσημη θέση της ελλαδικής εκκλησίας το 1923 να θέσει σε εφαρμογή το Ιουλιανό ημερολόγιο.

Από το 1925 ο Μητροπολίτης Άνθιμος μετείχε της πρώτης μεγάλης κληρικολαϊκής επιτροπής η οποία είχε συσταθεί από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και το Υπουργείο των Εξωτερικών της Ελλάδος και είχε την έδρα της στην Αθήνα, όπου μελετούσε τα θέματα της μέλλουσας να συνέλθει διορθοδόξου συνόδου. Από δε του 1928, όταν οι λεγόμενες “Νέες Χώρες” με την πατριαρχική και συνοδική πράξη του 1928 παρεχωρήθησαν “επιτροπικώς” (προσωρινώς) στην αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος, ο Μητροπολίτης Μαρωνείας Άνθιμος εκλήθη δύο φορές συνοδικός αρχιερέυς στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος και εκτός τούτου σε πολλές άλλες περιπτώσεις και διάφορα εκκλησιαστικά θέματα, ο σεβάσμιος εκείνος αρχιερέυς είχε να διατυπώσει μεστό θεολογικό λόγο, ο οποίος ελαμβάνετο πάντοτε υπόψιν από την ιεραρχία της Ελλαδικής Εκκλησίας.

Όταν την 14η Ιουνίου του 1929 συνεκλήθη για πρώτη φορά η σεπτή ιεραρχία της ενωμένης Εκκλησίας της Ελλάδος, ο Μητροπολίτης Άνθιμος με τις πεφωτισμένες εισηγήσεις, προτάσεις και ιδέες του επί των συζητηθέντων θεμάτων του καταστατικού χάρτου της Ελλαδικής Εκκλησίας και της οικονομικής ενισχύσεώς της από την ελληνική Πολιτεία, συνέβαλε τα μέγιστα στην επίλυση επί τω δικαιότερω των παραπάνω ζητημάτων. Προς στιγμήν μάλιστα ο Άνθιμος ήλθε και σε ευθεία ρήξη και αντιπαράθεση με την ελληνική Πολιτεία, η οποία παρέβλεπε και υποτιμούσε τα παραπάνω φλέγοντα ζητήματα που την περίοδο εκείνη απασχολούσαν την Εκκλησία της Ελλάδος. Στο τέλος όμως και με την συμπαράσταση του Μητροπολίτου Σπάρτης Γερμανού, κατάφερε και οδήγησε την ελληνική Πολιτεία στην επίλυση και ικανοποίηση των δύο παραπάνω ζητημάτων επί τη βάσει των δικών του εισηγητικών προτάσεων. Ο ίδιος επίσης υπήρξε ο καταλύτης για την επίλυση και του αιτήματος – ζητήματος της οικονομικής ενισχύσεως από την Πολιτεία του εφημεριακού κλήρου, ο οποίος την περίοδο εκείνη ευρίσκετο εν πλήρει πενία. Κατά δε την συνεδρία της Ιεράς Συνόδου, την 15η Οκτωβρίου του 1931, υπέβαλε υπόμνημα με το οποίο απεδείκνυε ότι η γενομένη διόρθωση του εκκλησιαστικού ημερολογίου υπήρξε ορθή, αναγκαία και κανονική.

Το ποιμαντικό και φιλανθρωπικό του έργο στη Μητρόπολη Μαρωνείας

Παρόλη όμως την ενασχόλησή του με τα γενικά εκκλησιαστικά ζητήματα της περιόδου εκείνης, ο Μητροπολίτης Άνθιμος έχει να επιδείξει και σημαντικότατο εκκλησιαστικό – ποιμαντικό και φιλανθρωπικό έργο στην εκκλησιαστική του επαρχία. Από την πρώτη στιγμή που κατεστάθη στην Ιερά Μητρόπολη Μαρωνείας, ο Μητροπολίτης Άνθιμος εμερίμνησε για την εγκατάσταση και αποκατάσταση με κάθε μέσο του προσφυγικού θρακικού πληθυσμού. Με έργα φιλανθρωπίας και αγάπης συνέβαλε τα μέγιστα για την οικονομική ενίσχυση των προσφύγων και του εφημεριακού κλήρου της μητροπόλεώς του που ευρίσκοντο στα όρια της πενίας και της άκρας εξαθλιώσεως. Ανεβίβασε επίσης το πνευματικό – εκκλησιαστικό επίπεδο και το εθνικό φρόνημα του ποιμνίου του και ίδρυσε πολλά σχολεία σε όλες τις βαθμίδες της εκπαιδεύσεως. Πολλοί ήταν και οι ναοί τους οποίους κατασκεύασε και επάνδρωσε με νέους, ικανούς και μορφωμένους κληρικούς.

Ανεκλάλητη υπήρξε η χαρά και η ικανοποίηση του Μητροπολίτη Ανθίμου όταν στα μέσα της δεκαετίας του 1930 εγκαινίασε το γενικό Σισμανόγλειο νοσοκομείο της Κομοτηνής για την θεμελίωση, ανέγερση και λειτουργία του οποίου ο ίδιος υπήρξε ο βασικός εμπνευστής και πρωτεργάτης. Θεωρούσε την λειτουργία του νοσοκομείου μεγάλο και μεγίστης υγειονομικής σημασίας έργο, μιας και υπήρξε το πρώτο νοσοκομείο της ευρύτερης περιοχής του Νομού Ροδόπης, για το οποίο ο Μητροπολίτης Άνθιμος εστερήθη και ο ίδιος προκειμένου να το δει να λειτουργεί διότι πίστευε ότι με την λειτουργία του θα ήταν δυνατός ο περιορισμός των θανάτων του προσφυγικού πληθυσμού, ο οποίος εμαστίζετο από ανίατες και επιδημιολογικές ασθένειες.

Την ίδια χρονική περίοδο ο Άνθιμος έπεισε την ελληνική κυβέρνηση του Ελευθέριου Βενιζέλου να ιδρυθεί στην Κομοτηνή η πρώτη ιερατική σχολή σε όλη την Δυτική Θράκη για την μόρφωση του εφημεριακού κλήρου και για την ανάδειξη νέων, ικανών και καταρτισμένων ιερέων. Δεν επρόφθασε όμως να πραγματοποιήσει αυτό το όραμά του διότι ασθένησε και εκοιμήθη.

Ο Μητροπολίτη Άνθιμος συνέδεσε επίσης το όνομά του με την θεμελίωση του νυν ιερού ναού της Του Θεού Σοφίας Κομοτηνής. Όταν τον Μάιο του 1930 ο εθνάρχης Ελευθέριος Βενιζέλος επεσκέφθη την πόλη της Κομοτηνής, έθεσε μαζί με τον Άνθιμο τον θεμέλιο λίθο του ως άνω ιερού ναού και ενός δημοτικού σχολείου. (Δεν γνωρίζουμε εάν το σχολείο είναι το 1ο ή το 3ο δημοτικό σχολείο της πόλεως).

Ο Μητροπολίτης Άνθιμος την περίοδο του θέρους του 1938 ασθένησε σοβαρά και ενοσηλεύθη σε νοσοκομείο των Αθηνών, όπου τον Αύγουστο του αυτού έτους εκοιμήθη σε ηλικία 68 ετών. Η σορός του εμεταφέρθη στον

μητροπολιτικό ναό Αθηνών, όπου τον επικήδειο λόγο εξεφώνησε ο συμφοιτητής του στην Ιερατική Σχολή του Γαλατά, αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσόστομος Παπαδόπουλος (καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών). Στην συνέχεια η σορός του, σύμφωνα με την επιθυμία του, μεταφέρθη στην Κομοτηνή, όπου ετάφη στον προαύλιο χώρο του ιερού ναού της Του Θεού Σοφίας. Επί των ημερών του Μητροπολίτου Μαρωνείας και Θάσου Βασιλείου Κωνσταντίνου (1941-1952), τα λείψανα του αιμνήστου Ανθίμου ενταφιάσθηκαν σε οικογενειακό τάφο στο κοιμητήριο της Κομοτηνής, στον οποίο ευρίσκοντο και τα λείψανα της μητρός του, όπως μας είχε πληροφορήσει ο αιμνήστος πρωτοπρεσβύτερος π. Ζαφείριος Καραγκιοζάκης.

Επί δε των ημερών του μακαριστού Μητροπολίτου Μαρωνείας και Κομοτηνής (1954-1974) Τιμοθέου Ματθαϊάκη (έπειτα Ν. Ιωνίας και Φιλαδελφείας 1974-1992), το έτος 1959, όταν κατασκευάσθηκε το αρχιερατικό οστεοφυλάκιο στο κοιμητήριο της Κομοτηνής, μεταφέρθηκαν σ' αυτό τα λείψανα του μακαριστού Ανθίμου Σαρρίδη μαζί με τα λείψανα των προκατόχων του μητροπολιτών Μαρωνείας Ιωαννικίου Αβραμάκη (1838-1839) και Χρυσάνθου Ιεροκλή (1888 – 1893), όπου ευρίσκονται μέχρι και σήμερα.

Από όλα τα παραπάνω γίνεται απολύτως κατανοητό το μεγαλείο, η προσφορά, το έργο και η αυταπάρνηση για το ποίμνιό του στην Θράκη, του αιδίμου Μητροπολίτου Μαρωνείας Ανθίμου Δ', του οποίου ο βίος και η εκκλησιαστική – εθναρχική προσφορά και δράση εγράφη εις μνημόσυνον αιώνιον αυτού.